

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 295. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1913. december 23

„Bomlik a kongregáció”.

Budapest, december 22.

Ezt írta a „Világ”, természetes tehát, hogy a kongregáció csak a „Világ”-ék háborgó agyvelejében bomlik.

Kézzel foghatólag igazolja a „Világ”-nak dec. 13-án közölt cikke sz. Tamás eme sarkalatos böleseleti tételét: „quid quid recipitur, ad modum recipientis recipitur”, vagyis mindent a magunk módja szerint fogunk fel.

Valóban érdekes, mit recipiálnak a kongregációról a Világ szerkesztőségében a tüzes, szabadműves zsidó agyvelők.

Először is kiérzi a hercegprimásnak az orsz. kongresszuson mondott eme szavaiból: „ne gyöngítsük, ne gáncsoljuk kicsinyes és igazságtalan ürügyekkel a kongregációkat”, ki érzi — mondom — ezekből a Világ, hogy a „Mária kongregációk között kitört az egyenetlenség és már régebben megindult a belsejében a bomlási processzus” — sehol egyetlen diszsonáns hang. Mindegy, hogy a nyilvános, mint szakosztályi gyűléseken csodálatos egység és megértés; mintha egy szív dobogott volna a sok ezer kongreganista keblében. Ezt az egységet sem a fokozódó érdeklődés sem a szent ügy érdekében versengő buzgóság nem zavarta. — A Világék beteges agyveleje mégis felbomlást látott.

Másodszor tudja a Világ — az a jó hogy ilyet csak ő tud — hogy már a beavatottak is látják, hogy a kongregáció mai szervezetének fentartása mellett sikereket elérni nem

lehet. Zűr-zavart lát a Világ a kongregáció kongresszusán, ahol a kongregációk megmentésére a tervek légióját halmozták fel. — Megállapíthatja, hogy mikor összpontosítani akarták a kongregációkat, kimondták, hogy szakítanak az Orsz. Kath. szövetséggel és nem a kath. nagygyűléssel egy időben fogják megtartani kongresszusukat.

Bámulunk ezen ujdonságok felett, de főleg a Világ-ék agyveleje felett. Oly nagy érdeklődés s annyi buzgóság és munkaképes energia mutatkozik a kongregációban, hogy mindenki érezte és érzi a szervezkedés szükségét. Annyi eszme vetődik fel a kongregáció életében, hogy azt a kath. nagygyűlés keretében nyugodtan nem lehet megbeszélni és letárgyalni, azért nagyon természetes az óhaj, hogy amint külföldön történik, nálunk is a kath. nagygyűléstől külön tartson a kongregáció kongresszust. Ebben természetesen csak a Világék beteges agyveleje látja a zűr-zavart, fejtelenséget stb.

Sőt harmadszor még többet látnak a Világék, belátnak a kulisszák mögé. És mit látnak? Horrendum dictu! Azt látnak, hogy „a kongregációk roskadozó fala alul egy jezsuita páter rántotta ki a támasztó oszlopot.” — hogy-hogy?! Ugy, hogy Mester páter a Magyar Kulturában szenzációs cikket írt a kath. társadalom feladatairól, amelyben a szervezkedésre nem a kongregációkat, hanem a Népszövetséget tartja alkalmasnak. — Szegény Világék! Nem tudják, hogy más téren szervezkedik a kongregáció és más téren a Népszövetség és hogy a kon-

gregációnak érdeke, hogy a Népszövetség fölvirágozzék és viszont a Népszövetségnek nincs hathatósabb támasza, mint a virágzó kongregáció!

Végül a Világék vízióin végig vonul a jezsuita sötét vonal. „A Loyolai Ignác fiait által Magyarországon kibontott(kongregációi) zászló — szerinte — nem leng már oly büszkén, mint báró Barkóczy Sándor segítségével...” — A Világék előtt úgy rémlik, hogy az a páter Mester rugdalózik és nem kisebb embereket rugdal oldalba, mint Huszár-, Haller-, Bartos-, Rakovszky-, Zboraykat.

Azt hiszi, hogy miután a jezsuita felsült a kongregációval, most a Népszövetségre akarja rátenni a kezét. Így beszél, aki jezsuita iszonyban szenved.

Háborgó vagy beteges agyvelők rémlátomásai ezek. Mindezt tudja az, aki ismeri a tényállást és olvasta páter Mester cikkét. Ha pedig ez ellen tiltakoznának a Világ-ék és a józan észre jogcímet tartanak, akkor? akkor csak azt kérdelem, Ó Világ, hogy ugy-e annyi ráfogás, annyi valótlanosság, annyi ferdtetés között eggyel több vagy kevesebb nem a világ, vagy is hát nem az agyban van a hiba, hanem rossz májuak ökigyelmük.

Bán a királynál.

Bécs, dec. 22.

(Saját tud.) Skerlecz Iván báró horvát bán vasárnap délelőtt külön kihallgatáson jelent meg a királynál.

Karácsonyi és ujévi

ajándékoknak alkalmas Parfümkaszták, Manikür-készletek, Francia és Angol Parfümök

megérkeztek és kaphatók:

FARKAS ISTVÁN
Apolló drogériájában

Nagyvárad, Rimanóczy-palota Rakóczi-ut 7/b. Telefon 13-02.

Miniszterválság Ausztriában.

A lengyel miniszter lemondott.

A míg a magyar képviselőházban csend van, az osztrák Reichsrathban dul a ruthén obstrukció. Dlugosz lengyel miniszterre holmi panamát sütöttek ki, mire nem volt más választás, mint hogy Dlugosz beadta lemondását. Most alkalmas lengyel minisztert keres az osztrák kormány.

A miniszterválságról a következő hírek érkeztek:

A miniszterelnök a királynál.

Bécs, dec. 22.

A király tegnap délelőtt hosszabb külön kihallgatáson fogadta Stürgkh gróf miniszterelnököt.

Dlugosz lemondása.

Bécs, dec. 22.

Dlugosz lengyel miniszter formálisan is benyújtotta lemondó kérvényét. A lemondást néhány nap alatt, valószínűleg közvetlenül karácsony után elintézik.

Az utód?

Bécs, dec. 22.

Politikai körökben különböző hírek vannak forgalomban a lengyel miniszteri állás betöltésére vonatkozóan. Ujabban azt mondják, hogy a kormány az állást egyelőre nem tölti be és az ügyek vezetésével ideiglenesen a kormány egyik tagját bizza meg és pedig vagy Heynold báró belügyminisztert, vagy pedig Trnka közmunkaügyi minisztert. Dlugosz miniszter utódjáról különben — mint illetékes helyről közlik — még nem döntöttek.

A városok háztartásának rendezése

A miniszterelnök a városokért.

Pár nappal ezelőtt megemlékeztünk arról, hogy a gazdasági válság a magyar vidéki városokat is nagyon sanyaru helyzetbe sodorta s a kormány végre is belátta, hogy a mostani viszonyok között a városok önmaguktól képtelenek bajaikon segíteni, hanem elérkezett az ideje, miszerint a kormánynak kell a városok segélyére jönni, hogy ha nem akarjuk a szép fejlődésnek induló városokat a visszafejlődés veszélyének kitenni.

A kormány tudatában van s komoly lépéseket tett a városok érdekében. Etre vonatkozik az a miniszteri leirat, amelyet ismertettünk.

A városok kongresszusának elnöksége és a kiküldöttek a fővárosban értekezletet tartottak, amelyben Lukács Ödön tanácsnok is részt vett.

Gróf Tisza István miniszterelnök aként nyilatkozott a nála megjelent küldöttségnek, hogy ismeri a városok helyzetét, belátja, hogy segítségre van szükségük s kijelentette, hogy hajlandó a városok háztartásának rendezésére a kormány közrehatni.

A városok kongresszusának elnöksége meg van győződve, hogy a kormány szándéka komoly, és sürgős megoldás várható a kormánytól. Tárgyalták a kérdés megoldásának módjait; meghányták-vetették nagyjában a dolgot, de semmi irányban nem alakult ki a pozitív megállapodás. A kérdés nem egyszerű, mert sok tekintet, a különböző városoknak egymástól eltérő viszonyait, érdekeit szem előtt kell tartani, mert csak a cél

egy: a városok helyzetének rendezése. Figyelembe veendő továbbá az is, hogy egyik város a másik rovására kedvezményekben ne részesüljön, hanem az összesség kívánságai közmegelegedésre nyerjenek megoldást.

Az ügygel a városok kongresszusa foglalkozik majd a részletekbe menőleg.

*

Tegnapelőtt délután a városok kongresszusa által e tárgyban kiküldött szaktanács, amelynek Lukács Ödön az előadója, értekezletet tartottak, amelyen beható vita után több tervezet merült fel a városok pénzügyeinek rendezésére.

Az értekezlet megbizta Lukács Ödön előadót, hogy konkrét javaslatot készítsen, amely a kérdést, alapos indokolással, teljesen felölelje.

A városok anyagi helyzetének szanálása tehát most már jó úton van, csak a sok tárgyalással a végletekig ne huzzák a kérdést, mert a városoknak gyors segítségre van szükségük.

A békéscsabai választás.

Békéscsabán tegnap volt a képviselőválasztás, s eldőlt ki lett Kristóffy Józsefnek az utóda. Két jelölt küzdött a mandátumért: Beliczey Géza, a kit a munkapárt és a gazdapárt támogat és az ellenzék jelöltje, Purjesz Lajos. Egész sereg képviselő utazott le mindkét jelölt támogatására.

Károlyi gróftól nagy meglepetés érte megérkezésekor. Ugyanis Csabán tulajdonképpen nem közjogi pártok küzdenek egymással, hanem az uripárt áll szemközt a parasztpárttal és mivel Áchim András megmaradt párttöredéke ellen nagy az elkeseredés, a függetlenségi párt is csatlakozott az uripárthoz. Károlyi grófnak, a pártelnöknek a fogadására mégis megjelentek a pályaudvaron, de aztán közölték vele, hogy Be-

KÉT HÓNALJNYI KÖNYV.

A Szent-István-Társulat karácsonyi könyvei

Nem jut már hamarosan az eszembe, hogy néhai jó Vas Gerebennek melyik jóízű regényében olvastam azt a jelenetet, amikor a XIX. század első évtizedeinek optimista és pesszimista magyarja a magyar irodalomról beszélnek és a pesszimista ezeket mondja körülbelül:

— Barátom, ha vissza akarnánk menni az ázsiai őshazába, a magyar könyveket könnyen magunkkal vihetnők. Elférnének a hónunk alatt.

A XIX. század első évtizedeinek pesszimisták magyarja némiképpen keserű igazságot, de mégis csak igazságot mondott. Szerenese azonban, hogy a pesszimistákkal szemben mindig ott vannak a optimisták, akiket még az igazságok sem igen tudnak letériteni utjukról, mikor valami ideális cél felé haladnak. Ha mindig a pesszimisták igazságai érvényesülnének, nagyon sok jelentős fejlődési lépése maradt volna el az emberiségnek.

Valahogyan ez motoszkált a fejemben, amikor kézhez kaptam a Szent-István-Társulat idei karácsonyi könyvtermelését. A szolgál, aki hozta, keservesen küzdött a könyvcsomóval és csak nagy nehezen tudta

azokat két hónaljja alatt magával cipelni szerény lakásomra.

— Ime, — gondoltam magamban, — mégis csak haladunk valamiképp. Ma már a XX. század második évtizedének elején csak egyetlen katolikus irodalmi intézmény két hónaljra való könyvvel kedveskedik a magyar olvasóközönségnek. Bizony, már ezeket kissé bajos lenne kényelmesen visszaszállítani az ázsiai őshazába.

Pedig hát itt is mennyien voltak a pesszimisták, akik a legesufosabb kudarcot jósolták, mikor a Szent-István-Társulat kezdetben csak igen szerény méretekben megkezdte könyvkiadói működését. — A gáncoskodók karának fele mint a görög tragédiákban vészesen dörögte, hogy nem lesznek jó könyvek, a másik fél kar pedig még komorabban jövendölte, hogy nem lesz olvasóközönség, mert hát: „Átok van a Labdakidák házán örökké...”

Hát hiszen szó, ami szó, a pesszimistáknak most is volt valami kevés igazuk. (A savanyukedvű embereknek ugyanis az egyetlen gyönyörűségük ebben az életben hogy néha-néha... igazuk van!) Bizony kezdetben a Társulat szépirodalmi kiadványai nem tudtak arra a nívaura emelkedni, melyen tudományos kiadványai már akkor is voltak és a közönség is hidegen fogadta a

kísérletezést. Ha a pesszimisták igazságaira hallgattak volna azok a lelkes emberek, akik a Társulat élén ideális célok kivívásáért küzdöttek, abba kellett volna hagyni a kísérletezést. És a két hónaljnyi könyvet olvasgatva, forgatva, nézegetve ma már megállapíthatjuk, hogy ez a magyar katolikus irodalomnak mérhetetlen vesztesége lett volna. Hiszen talán akkor is megjelentek volna más uton-módon azok a könyvek, melyek most itt fekszenek íróasztalomon, még talán a külföldi szépirodalomnak az a pár jeles darabja is, mely közöttük van, talált volna átültetőre — valószínűleg azonban csak pár évnyi kesedelemmel — de nem ilyen imponáló tömegben, nem ilyen hatásos kiállításban, nem ennyire tömegelterjesztésre szánva... ami talán a legfontosabb dolog!

Mert a közönség érdeklődését mégis csak fel lehetett lassan kelteni a vállalkozás iránt, mikor látta, hogy becsületes törekvésről, tiszta levegőjű irodalomnak nyújtásáról van szó. Évről-évre halljuk a Szent István Társulat közgyűlésein, melyek a magyar katolikus kulturának diadalmas ünnepei, hatalmas számarányokban kifejezve azt a fejlődést, mely az első félnek kísérletektől a mostani karácsonyi „két hónaljnyi” „könyvhöz” vezetett.

Itt van mindenekelőtt a tudományos és

IGAZ VALÓSÁG!

Nem üres reklám! Az a talános rossz üzletemenet miatt december 1 től a következő igazán olcsó árak mellett árusítok karácsonyi és újvi ajándéktárgyakat. Barkinex, órasoknak és ékszereseknek is, óriási raktár áll rendelkezésre.

Eladó csakis készpénzért! Tessék a kirakatot megtekinteni. Saját pénzének ellensége, ki nem győződik meg ezen olcsó árakról és nem vásárol

1 jó ébresztő óra 2,70, 3, 4 korona.
1 nagy ingaóra 15, 17, 20 korona.
1 szép, valódi gyémántgyűrű 12, 15, 20 korona.
1 briliáns gyűrű 20, 25, 30 korona.
1 pár valódi brilián-függő 40, 50 kor.-tól 3000 kor.-ig.
Arany nyaklanc 8, 10, 12 koronától kezdve.
Arany karikagyűrű 6, 7, 8, 10, 50 kor.-ig.

Arany lánc 20 gr. 42 korona, 80 gr. 62-50 korona.
Arany női gyűrű 5, 6, 7 K.
Arany medaillon 4, 5, 6 K.
1 ezüst cigarettadoboz 8, 10, 12, 15 korona.
6 pár kés, villa, valódi ezüst 14, 15, 17 korona.
Egy pár arany fülbevaló 8, 4, 5, 8, 10 korona.

HERBST ékszeráruházában, Rákóczi-ut 1. sz.

liczeyt támogatják. Károlyi Mihály roppant hevesen kikelt ez ellen az eljárás ellen, a mely — mint mondotta — nem egyezhet meg a párhüséggel. A választás tegnap reggel kilenc órakor kezdődött. Tíz órakor volt Beliczeynek 63, Purjesznek 19 szavazata. Tizenkét órakor a számarány így alakult: Beliczey 214, Purjesz 123.

Békéscsaba, dec. 22.

(Saját tud.) A választás fél 7 órakor ért véget a munkapárti jelölt győzelmével. A szavazatok végső aránya:

Beliczey	1063
Purjesz	605

Az új képviselő átvette mandátumát, szép beszédet mondott s választói lelkesen megénezték.

Újságírók sajtópöre.

Barát Armin a nagyváradai törvényszék előtt.

Érdekes és szenzációs sajtópör tárgyalását kezdte meg tegnap a nagyváradai kir. törvényszék büntető bírósága Ember Géza törvényszéki bíró elnöklété alatt. A vádlott két nagyváradai újságíró, Fehér Dezső, a Nagyváradai Napló szerkesztője és Hajnal Jenő nagyváradai hírlapíró. A sértett egy budapesti neves újságíró, Fehéri Armand, a Pesti Hírlap munkatársa.

Az ügy az országos szenzációt keltő Pallós-féle panamázással van kapcsolatban. Fehéri Armand nagy leleplezéseket közölt Barát Arminról, a sajtóiroda főnökéről, aki

a Pesti Hírlap szerint nagyon furesa összeköttetésben állott Pallóssal.

Barát Arminnak a pártbeli lapok természetesen védelmére keltek s a lapok közt a Nagyváradai Napló azt írta Fehéri Armandról, hogy gonosz vakmerőséggel rágalmazta Bi harmegye köztisztviselőit, s mikor felelnie kellett volna tettéért, bizonyítani kellett volna, akkor a bocsánatkérés köpenyegé alá bujt.

Emlékeztetéseik még bizonyára a Pesti Hírlapnak Bécezy és Tempeleán főszolgabíróról s a bihari közállapotokról írott cikkei. Ezekre célt az Napló.

Fehéri sajtópert indított a Napló ellen. A cikkeért Fehér Dezső és Hajnal Jenő vállalták a felelősséget.

A tegnapi tárgyaláson Fehéri Armand dr Kotzó Jenő ügyvédjével jelent meg. Fehér Dezsőt dr György Ernő védte. Hajnal nem jelent meg a tárgyaláson.

A vádlott kijelentette, hogy a cikket közérdekből írta. Kéri a valóság bizonyításának elrendelését. Dr György Ernő kéri még, hogy a tárgyalást a Barát-pörben való ítélet meghozataláig függessze fel a bíróság.

A magánvádló képviselője nem ellenzi a bizonyítás elrendelését a Barát-ügyben. A tárgyalás felfüggesztését azonban szükségtelennek tartja.

Fehéri Armand kijelentette, hogy Bécezy szolgabíróra a hosszú cikksorozatból csak néhány sor vonatkozott. Nem is rágalmazásért, hanem csak becsületsértésért helyezték őt vád alá. A cikkben tévedett, mert rosszul informáltak s ha tévedését beismerte és bocsánatot kért, ez korrekt eljárás volt, amely miatt őt megtámadni nem lehet. A bizonyítást ő is kívánja.

A törvényszék hosszas tanácskozás után elrendelte a valóság bizonyítását. Be fogják szerezni a budapesti esküdtbírószágtól a Barát-ügy iratait. Elrendelte végül Barát Arminnak tanukénti kihallgatását. A tárgyalást elnapolta. Így a legközelebbi tárgyaláson Barát Armin is meg fog jelenni.

A nagyzómlini katasztrófa.

A fűtő vallomása.

Kit terhel a felelősség

Vasárnapi számunkban megírtuk, hogy a Debrecen felől Nagyváradra jövő személyvonat összeütközött egy tehervonattal. A karambol híre valósággal rémületben tartotta a város közönségét, mely 8 óra után értesült az esetről. Azok, akik szerencsésen megmenekültek a katasztrófából, borzadva mesélték el az összeütközés részleteit. Nagyváradra legelsőnek Örley György közjegyző hozta a rémes hírt.

A pályaudvarról azonnal utnak indították a segélyvonatot a megfelelő személyzetrel és a vizsgálatot vezető tisztekkel. Mikor a segélyvonat megérkezett, az utasok, kik közül csaknem mindenki megsérült, ott didegtek két vonat roncsai mellett.

A kivonult mentőcsapatnak első kötelessége volt a sebesültek kezelése. Legsúlyosabban sérült meg Papp Zsigmond fűtő, kinek testét a gőz és a szétört kazán tüze úgy összeégette, hogy az orvosok nagyon kevés reményt fűznek a felépüléséhez.

A fűtőt tegnap már a biharmegyei kórházban vették kezelés alá. Itt a rendőrség kihallgatta. Papp a következőket mondta jegyzőkönyvébe:

irodalmi osztály felolvasásainak két füzeté. Chobot Ferenc prépost plebános a romhányi plebánia történetét írta meg, klasszikus példáját nyújtva ezzel, hogy miképpen kell és lehet egy-egy jelentősebb plebánia monografiáját megírni. Ha ezt a példát sokan követnék, a magyar történelem s különösen a művelődéstörténelem végtelenül sokat nyerne. A másik kiadvány analóg tárgykörben mozog. Felsmann József adja ki kritikái megvilágítással a mányoki leveleket, melyek érdekes és tanulságos kulturképet festenek egy kis tolnamegyei község életéből a török időkben.

Atmenetet ad a következő csoporthoz Velics László jézustársasági atya kitűnő munkájának: „Vázlatok a magyar jezsuiták multjából” második füzeté, mely szintén a karácsonyi ajándékok számát szaporítja, sokaknak nagy öröme.

Kultúrtörténeti jelentősége mellett már inkább apologetikus munka és így áttérhetünk róla az apológia szép mezejére, melyen három értékes virágot nyújt ezúttal a Szent István Társulat a maga „kék” füzetével.

Az első még a történelem terén mozog. Kassa tudós püspöke, dr Fischer-Colbric Ágost „A kereszt császárja” címen állítja be Nagy Konstantin alakját, hogy úgy mondjuk, a világ erkölestörténetébe. Aki ismeri azt az irodalmi munkásságot, melyet a kassai

püspök végez, tudhatja, hogy ez a feladat kiválóan sikerült neki; a jubileumi évnek a magyar irodalomban ez a legkövetesebb emléke.

Dr Martin Aurél „Szent Pálja” szintén nem szorosan vett egyháztörténelmi tanulmány. Szent Pálbar, az egyént tudja meleg színekkel rajzolni, de úgy, hogy rajta keresztül minden nagyobb erőfeszítés nélkül, szinte tükörképszerűen látjuk az apostoli idöket, látjuk és majdnem érezzük az evangéliumi kovász munkáját a népek lelkében, amint a népek apostolát vándorutjain kísérjük.

A történelem apológiájából a filozofia apológiájába vezet át a „kék” könyvek harmadik, dr Giesswein Sándor munkája: „Világegyetem és a lélek munkája”. En ezt a könyvet nagyon sok embernek úgy szeretném azzal a kéréssel a kezébe adni, hogy olvassa el egyszer egyfolytában egészen — de olyankor, amikor van egy nyugodt délutánja vagy esendes estéje — s aztán tartsa mindig maga mellett kéznél.

És itt minden logikai kapcsolat nélkül térek át a karácsonyi könyvhalmoz egyik kis igénytelennek látszó füzetére. Ezt is olyan állandó kéznél levő olvasmány gyanánt szeretném látni katolikus hölgyeink számára. „Egy kis fehér virág tavaszának története”... ez a címe és a magyar katolikus stíliszták egyik legkiválóbbika Do-

monkos István nyújtja benne a gyermek Jézusról nevezett Teréz karmelita nővér kedves élettörténetét.

Nem merem jellemezni: csupa finom báj, amely szétfoszlik az elemzés alatt: olvassák kérem!

Most egy nagyon komoly könyv következik. „Sorsok” címezi munkáját Pethő Sándor, akiről eddig is tudtuk, hogy kiváló essay író, de hogy ilyen beállításokat tud adni a világtörténelem és a magyar történelem legérdekesebb és legváltozatosabb embereiről és korairól, ezt csak a mostani kötet árulja el. Azt mondtam róla, hogy komoly könyv, de nehogy azt higgye valaki, hogy unalmasat értettem.

Dehogyan is.

Nem mondom, hogy „izgató” olvasmány, hiszen ilyeneket mi nem is keresünk, de a legtöbbben úgy lesznek vele, hogy nem igen tudják letenni, ha egy-egy essay olvasásába belefognak.

Komoly könyv után vig kerül a kezembe. Lan Béla (eláruljam-e, hogy az Alkotmány szellemes lb. br. jegyű írója rejtősködik itt még mindig álnév alatt?) „Háborgó vasuton” visz bennünket végig fél Európán, miközben a maga módján állít be nem torzítva, csak a torzságokat aláfestve és az életből kikapva „embereket és dolgokat.”

Ettől a könyvtől már csak egy lépés a szorosan vett szépirodalmi termékekhez. Nem

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készítettnek. **Telefon 419**

— A 4506-os személyvonaton, mely Debrecenből Nagyvárad felé igyekezett, teljesítettem szolgálatot. A személyvonatnak Nagyzomlin állomáson kellett volna találkozni azzal a tehervonattal, mely Nagyváradról indult el. Nagyzomlinból azonban a forgalmi szolgálatot teljesítő tisztviselő háromnegyed hét óra felé a személyvonatot elindította azzal, hogy a tehervonattal leendő keresztezés Biharpuspökiben lesz. A személyvonat Nagyzomlintól mintegy 8—9 kilométernyire haladhatott rendes menetsebességgel, mikor az ottani kanyarulatból hirtelen egy mozdonylámpa tűnt fel. A mozdonyvezető és én azonnal átláttuk a veszélyt és minden erőnkkel hozzáfogtunk a mentéshez. A mozdonyvezető azonnal fékre sipolt és ő maga is teljes ellengőzt adott. Ezután több vészfütyjelet adott, mikor azonban látta, hogy már minden elveszett, leugrott a vonatról. Én teljes erőmből fékeztem és elhatároztam magam, hogy mindaddig nem hagyom el a mozdonyt, míg a mozdony meg nem áll.

A katasztrófát azonban már nem lehetett elkerülni. A két vonat csekélyebb erővel bár, de azért nagy erővel rohant egymásba. Én a géprészek közé szorultam. A gőztartály szelepei kinyíltak és a forró gőz összeégett. Nagy nehezen kimásztam a folyton ömlő gőzből és felkapaszkodtam a mozdony tetejére. Itt a nagy fájdalom következtében megsédültem és lezuhantam.

A fűtő hősieles magatartásának nagyon sokat lehet köszönni. Neki módjában lett volna a veszély pillanatában leugrani és ez esetben az utasok közül talán senkisen me-

nekült volna meg. Papp az égési sebeken kívül súlyos sérüléseket szenvedett a karján is. Esés közben a jobb felsőkart eltörte.

A kihallgatás során Papp kijelentette, hogy 24 órán belül szeszes italt sem ő sem a mozdonyvezető nem élveztek. Egyben kérte azok megbüntetését, akik a bajt előidézték.

A forgalmi főnökség nagy apparátussal folytatja a vizsgálatokat. Az eddigi adatok szerint az a forgalmi tiszt követte el a mulasztást, aki elfelejtette értesíteni a nagyzomlini forgalmi tisztet a tehervonattal elindulásáról. Az illető tisztviselőt egyelőre fel is függesztették a szolgálat alól.

Az erőszakos nyomor

Tolvajvilág a megyében.

Eddig levett kalappal, didergő kékre dermedt tagokkal kocogott ajtóink előtt a nyomor és a szájalom filléreket adott neki. Félelmetes idők következnek reánk. A nyomor most már abba a stádiumba jutott, ahol nem veszi le a kalapját, hanem minden erejét összeszedve követel és ha nem kap, rabol. Pedig még most kezdődnek a szomorú idők. És már a csendőrségek jelentései egytől-egyig lopásokról számolnak be. Minden évben meg volt az, hogy télen idején 50 százalékkal nagyobb volt a lopási esetek száma, azonban ma már százalékokban ki sem fejezhető.

Egy-egy csendőrös naponta 20—25 lopásról kap jelentést. Nem ritka ezek között

az olyan lopás sem, amikor a tettes a gazda szemeláttára viszi el azt a tárgyat, amire szüksége van. Ma már az sem meglepő eset, hogy a nyomor kikényszeríti az utca szélére az éhes embert és baltával szerez magának pénzt és élelmet. Ilyen eset volt tegnap reggel Bályok és Berettyószéplak községek között.

Dombi Erzsébet bályoki lakos a széplaki rokonaihoz igyekezett gyalog. Alig hagyta el a falu utolsó házát, mikor reszkető tagokkal, rongyos ruhákban előtte termett egy hatalmas termetű ember.

— Add ide a pénzed! Szólitotta meg a leányt.

— Nem adom én! Felelt Dombi Erzsébet és visszaakart futni Bályokra. Az öles termetű ember megragadta a vállán levő kendőt.

— Adj pénzt, mert leütlek! És egy rövid nyelvű baltát vett elő rongyai közül.

A leány meg se mert mozdulni. Az utonálló kikobozta minden zsebét és 26 korona pénzt elvéve, a leány nyakából kitépte a kendőt is és azzal tovább ment. Dombi Erzsébet reszketve panaszkodott a történetet a széplaki csendőrségen. A csendőrség még a délelőtti folyamán elfogta az utonállót. Kenyeret, szalonát vásárolt éppen egy üzletben. Az illetőt Beringye Györgynek hívják Baromlakra való. Eddig még sohasem volt büntetve. Előbb tagadta a rablást, de később beismerte, hogy igenis ő követte el, mert éhes volt és a családjának sem volt mit enni.

Margitán Firtye Gábortól, Gál György-

mintha az ő könyve nem lenne szépen írva, de mindig a való élet talaján mozog, míg most „A fehér turul” szárnyain Kertész Kálmán átröpít bennünket a képzelet világába. Az első magyar aeroplan-regény olyan írótól, mint Kertész Kálmán, azt hiszem ez minden díszetnél többet mond.

Kertész a jövőbe néz, a múltba pillant vissza a kitünő író: S. Bokor Malvin. „Virtadat” a címe annak a történelmi regénynek, melyben a XVIII. századba vezet vissza bennünket. Történelmi regény? Nem egészen jól mondtam, mert valamiképpen nem tudom beleskatulyázni abba a sémába, hogy „történelmi regény.”

Az invenziózus és szorgalmas Tarczai György szintén a történelemben operál. „Öt novella” címe a kötetének, mellyel régi barátait megörvendeztette és öt nemes patinájú történelmi elbeszélést ad különböző korokból és országokból.

Most két idegen író következik. Amerika küldötte az egyiket, ahonnan Barklay L. Florence diadalmas hódító utra indult azzal a munkájával, melyet Pogány Kázmér „Az őszi dal” címen fordított le nagy készséggel. Méltó társa ennek a „Hercules vendégei”, a Williamson testvérek munkája (kiket az Arany csend révén már a múlt karácsonykor megismert és megszeretett a katolikus olvasóközönség). Amabban a csendes és bensőséges poézis, ebben az érdekes eszelekvény az erős vonalú jellemrajzolás, a leírások szépsége nyújt megbecsülhetetlen élvezetet az olvasónak.

A Szent István-Társulat irodalmi pályázatának nyertesek külön kis csoportot alkotnak a karácsonyi ajándékok között. Törökne-Kovács Hermin elbeszélése, „A krenzóti takács nyerte el az első díjat és a formás, bensőséges kis elbeszélés, azt hiszem, a kiütetés nélkül is hamarosan megnyerte volna a közönség tetszését. A „Bárd-leányok” szerzője itt is meg tudta találni azokat a hangokat, melyek a közönség lelkébe beférkőznek és sok karácsonyfának egyik legkedvesebb ajándéka bizonyára ez a meleg szívvvel irt elbeszélés lesz. Bodonyi Nándor „Marika szerencséje” című elbeszélése, a második díj nyertese méltóképpen sorakozik melléje.

Nem szépirodalom, hanem népies történelmi olvasmány a harmadik pályanyertes „A tatárjárás” Aekermann Károly műve, mely a népkönyvtáraknak lesz egyik dísz.

A negyedik pályanyertes munka a költészet birodalmába vezet át. „Hunyadi János” acélyertes hatalmas alakját rajzolja meg Drávai János költői elbeszélése.

Epikát és lírát váltogat Kiss Menyhért „Az örök tűz”-ben. A fiatal költőgenerációnak ez a tehetséges tagja újabb költeményeiben még kristályosabban és lendületesebben mutatja készségeit, meleg szívet, sok szép elgondolását, plasztikusan festő erejét.

Utolsónak egy nagy kötetet hagytam. Nem is igen mertem belekapni, meg aztán a címtáblája is olyan volt, hogy azt gondoltam: ezt elteszem a végére „pour la bonne bouche”. Özv. Báthory Nándorné ifj. regénye ez, „Tündérvilág a Városligetben.”

Hogy mi van benne? Kérem, nem árulom el, csak annyit, hogy bár nem vagyok már ifju, a tündérek nem tartoznak a szakmámba, eserkésznek már megöregedtem, de bizony én le nem tettem a nagy könyvet, míg végig nem olvastam. A szöveget, kérem.

Mert mikor ezzel végeztem, akkor nekiálltam és végiglapoztam mégegyszer és a szöveg alapján alakult „megértő lélekkel” gyönyörködtem Nagy Sándorék szebbnél szebb rajzában, mely nemcsak a katolikus, hanem az egész karácsonyi magyar könyvtermelés legértékesebb darabjává tette ezt a munkát.

Íróhoz és művészekhez itt teljes erejével járult a nyomda. Athénba baglyot hordana, aki a Szent-István-Társulat nyomdájának tökéletes technikáját díszíteni akarná. — A társulat vezetősége gondoskodott arról, hogy a nyomdaiparnak minden vivmányával fel legyen szerelve az intézmény és az eredmény: az ilyen disz munkák, mint ez, melyre büszke lehet a Társulat is, de a magyar katolikus közönség is. Az a munka, melyet a közvetlen vezetésben Giesswein alelnök, Erdősi vezérigazgató és Kohl nyomdaigazgató végeznek egész éven át, most a karácsonyi alkalomra teremtette meg legszebb virágait és a kath. társadalomnak honorálnia kell ezt a munkát azzal, hogy nem lesz katolikus családnak karácsonyfája, mely alatt ne lenne legalább egy-kettő a Szent-István-Társulat „kéthónaljnyi” karácsonyi könyvtermeléséből. Fürchtl Ede.

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESETBEN AJÁNLV. TELEFON 10-39. KEPESES ELEK ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETENAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE” ÁTJÁRÓ. TELEFON 10-39.

Ajánlja saját készítményű SÉRVKÖTŐIT, szuszpenzoriumok, fecskendők és betegápolási cikkeket, u. m. egyenestartók, hasköriők, ágylak, b i d é g, anatómiai sérvkötők, amelyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, gummi cikkek, hari-nyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselőik és Iparosoknak árendamény.

től, Czenter Ferenctől, Hagymádfalván Patkás Páltól loptak tegnap reggelre. A csendőrség a tetteseket el is fogta. A lopott tárgyak nagyrésze aprómarha volt és a tolvajok épen akkor fogyasztották — délelőtt 9 órakor — mikor a csendőrök bejártak hozzájuk.

— Mit csináljunk uram? Éhen haltunk volna. Amink volt, azt már feléltük.

... Bezárnak? Legalább biztos lesz a kosztunk.

Igy beszélnek ott kint most. De mi lesz majd később, mikor azoknak is elfogy, akiknek most még van mit enniük.

Hilózó banda garázdálkodik a pályaudvaron

Elfogott mákvirágok.

*

Minden forgalmas helynek legveszedelmesebb hiénái a *hilózók*. A nagyváradai pályaudvar közbiztonságát régen veszélyeztetik ezek a vakmerő zsebtolvajok, akik főleg a megérkező vonatokra vetik magukat. Szövetkeznek öten-hatan és a támolygó, járatlan falusi mellé odatolakodik az egyik?

— Mit keres bátyám? A vendéglőt? Jöjjön, elvezetem én.

Már ekkor kint van az öreg zsebéből az óra, a pénztárca és a zsebmetsző hátra adja társának a tárgyakat, ő maga megy egy darabig a pasassal. Az is mindennapi volt, hogy a váltásra átadott pénzt eltüntették ujjai között. Eldobják a pénztárcát, a hamis ékszert s ha a jámbor megtaláló fölveszi, kajánul rajta ütnek.

— Hogy merte ellopni, hisz ez az enyéim!

A sűrű panasz arra készítette a rendőrség embereit, hogy erős megfigyelés alá vegyék az érkező vonatokot. Így sikerült tegnap *Bodó László*, *Egely Lajos* r.-tisztneknek s *Bott*, *Dienes*, *Méhes*, *Vass Károly* és *Árpád* detektíveknek elfogni négy rovtomtultu egyént, akik a beienyesi és a kolozsvári vonatokra vetették rá magukat.

A detektívek minden oldalról közrefogták a vonatot.

S míg *Bodó* vezetésével az egyik oldalon felnyomultak, a másik oldalon lesték a detektívek, hogy mikor ugranak le a megszorított *hilózók*.

Igy is történt. *Kenéz-Tóth Imre Lajos*, *Orlandi József*, *Noszák Gyula* és *Pintér-Kiss József* föluggottak a berobogó belényesi vonatra és egymás után kapkodták össze a tolongó utasok csomagjait.

Alig kezdtek munkába, megjelentek a detektívek. Mint a megriadt madarak, úgy vágódtak kifelé a másik oldalon. Persze pont a detektívek karjába.

Valamennyit lecsukták. Mind ellen bünvádi eljárás van folyamatban s most még csavargásért is elítélik őket. *Noszák Gyulát*, mivel igazolni tudta, hogy állandó foglalkozása és lakása van, elbocsátották.

A cipődivat
ujdonságai
ARANYI
cipőáruházába
megérkeztek.

Telefon 512 sz. Telefon 512. sz.

Uri fehérnemű, «FOWNES»
keztyű, «Habig» kalap, eredeti
ANGOL CIPO

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

..HIREK..

■ ■ ■

* **Miskolczy Ferenc főispán Tenkén.** Biharvármegye főispánja vasárnap délután Tenkére utazott, hogy a "szolgabírói hivatal megvizsgálja. Vasárnap este a tenkei asztaltársaság bankettet rendezett a főispán tiszteletére. Hétfőn reggel 9 órakor kezdődött a hivatalvizsgálat, mely alkalommal mindent a legnagyobb rendben talált a főispán. A tapasztaltak felett nagy megelégedésének adott kifejezést *Miskolczy Ferenc*, aki tegnap este haza is utazott Nagyváradra.

Nincs kamatláb leszállítás. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa tegnapi ülésén elsősorban báró *Hatvany Bélának* a főtanácsosi tisztségéről való lemondó levele került napirendre. Ennek tudomásulvétele után bejelentették, hogy 1913. évre az osztalék körülbelül 128'50 koronára becsülhető.

Pranger vezértitkár nyugdíjazási kérelme előterjesztésekor az elnök részletesen méltatta azokat az érdemeit, melyeket *Pranger* a jegybank körül szerzett és élénk sajnálatát fejezte ki *Pranger* távozása fölött. *Papp Elek* államtitkár magyar, lovag *Wimmer* osztályfőnök osztrák kormány biztosok *Pranger* iránt érzett nagyrabecsülésüknek meleg szavakkal adtak kifejezést. A főtanács *Pranger*nek a jegybank körül szerzett érdemeit jegyzőkönyvbe iktatta. *Pranger* eddigi helyettese *Schmidt Frigyes* lépett elő vezértitkárnak. A kamatláb változtatás kérdésével nem foglalkozott a főtanács.

* **Fráter Barnabás felgyógyult.** Mint örömmel értesülünk, *Fráter Barnabás* alispán betegségéből teljesen felépült és átvette hivatala vezetését.

* **A kövezetvám szedésének joga.** A kövezetvám szedés jogát rendszerint 10 évről tíz évre engedélyezi a városoknak a kereskedelmi miniszter. Nagyvárad város engedélye már egy évvel ezelőtt lejárt s a miniszter ezuttal nem hosszabbította meg az engedélyt 10 évre, hanem ideiglenesen csak az 1913. év végéig. Ez az idő pár nap múlva lejár s újabb engedély nélkül 1914. január 1-én a város nem szedhetett volna semmiféle vámot. Ez azonban nem következik be, mert a város tanácsának korábbi felterjesztésére tegnap megérkezett a miniszter leirata, amely szerint a kövezetvám szedésének jogát Nagyvárad városának az 1914. év végéig ideiglenesen megengedi. Addig talán csak megérkezik a miniszter végleges, tíz évre szóló engedélye.

* **Az állami és törvényhatósági altisztek és szolgák országos szövetségének nagyváradai helybizottsága** 1913. évi december hó 28 án d. u. 3 órakor az igazságügyi palota II-od emeleti 105. számú termében tartja évi záró közgyűlését. Tekintettel az ügyek fontos voltára, a tagok pontos megjelenését kéri a vezetőség.

* **A Szigligeti-Társaság Eötvös-ünnepé.** Diszes és előkelő társaság töltötte meg vasárnap délelőtt a városháza nagytermét. A Szigligeti-Társaság fényesen sikerült felolvasó ülésén adózott báró *Eötvös József* emlékének, *Rádl Ödön* elnök néhány határos szóval nyitotta meg az ünnepélyt és felkérte dr. *Vueskits Jenő* reáliskolai tanárt, hogy tartsa meg felolvasását. Dr. *Vueskits Jenő* nagyszabású, magvas és értékes tanulmányban foglalkozott báró *Eötvös Józseffel* és méltatta a nagy író elévülhetetlen érdemeit. A felolvasást lapunk karácsonyi számában egész terjedelmében közölni fogjuk. A zugó tapsvihar után *Polgár Mariska*, a Szigligeti-Színház tagja adta elő *Eötvös József* két szép költeményét nagy hatás mellett.

* **Jótekonyság.** Megható jótekonysági ünnepély folyt le folyó hó 20 án délután 4 órakor a Pannonia-étteremben, ahol is az egy év óta fennálló *Elagott Iparosok Segélyező Asztaltársaság* 16 öreg munkaképtelen iparost részesített jelentős pénzsegélyben és egyben meg is vendégelte őket. Az asztaltársaság nemes működésének jele, hogy a karácsonyi ünnepekre ezeknek az elagott munkaképtelen iparosoknak valódi öröm ünnepet szerzett.

* **Rendőri asszisztenciával seprük a kéményeket.** A már egy hét óta húzódozó kéményseprő-kérdésben tegnap sem tudtak megegyezésre jutni. A mesterek már hajlandók lettek volna megadni a heti 35 koronát, a segédek azonban ragaszkodtak a heti 40 koronához. A sztrájk tehát elkerülhetetlen, azonban komolyabb fennakadás nem lesz, mert már is több sztrájkterő és vidéki munkás jelentkezett, akiket a munkaadók

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és mű-buto-
rokat, teljes lakásberende-
zés, valamint mindennemű asztalos
munkákat. Állandó raktár bel- és kül-
földitzáraz anyagokból. Telefon 99. sz.

felosztanak és úgy végeztetik el a sürdöbsebb munkákat. Ha pedig a sztrájkolók terrorizálni akarnák a dolgozó segédeket, a hatóság minden kéményseprő mellé egy rendőrt állít, hogy az esetleges inzultustól megóvja a józanabb elemet. A munkanélkülieket pedig illetőségi helyükre toloncolja a rendőrség.

*** A negyedik felebbezés.** A december 7-iki városatyaválasztás ellen tegnap beérkezett a városhoz a negyedik petíció. Dr. Rozvány Jenő ügyvéd az újvárosi választást támadja meg. A titkosság kijátszását látja abban, hogy a munkapárti választók és az ellenzékiek külön-külön ajtón juthattak be a szavazáshoz. A munkapárti iroda közvetlen a szavazó helyiség mellett volt, míg az ellenzéknek az utca másik oldalán levő épületben bocsátottak rendelkezésre irodahelyiséget. A szavazókat 20-as turnusokban engedték csak be. Színes, könnyen megismerhető, kártyahátú szavazólaponkat használtak s a hivatalfőnökök ellenőrizték, hogy ki milyen listával szavaz. A petíció humorosan „Margitszigeti listáknak” nevezi a színes hátú szavazólaponkat. Végül tanukat nevez meg annak bizonyítására, hogy a munkapárt vesztegetett, vagy vesztegetni akart.

*** Megérkezett a megyei tisztviselők állami javadalmazása.** A belügyminiszter tegnap értesítette Fráter Barnabás alispánt, hogy a tisztviselők 1914. évi állami hozzájárulásának fejében 324660 korona 36 fillért és a családi pótlékra 17593 koronát utalt ki az adóhivatalhoz.

*** A Világgal** még a hírek rovatában is foglalkoznunk kell. Nem szívesen, az bizonyos. S ha foglalkozunk, természetesen, hogy ferditéseket kell szóvá tennünk. A szabadkőművesek házi nyomtatványa a nagyváradai katolikus jótékonyssággal foglalkozik s a lapunk szombati számában megjelent közleményből csak annyit vesz tudomásul, hogy az egyházi jótékonyosság eddigi keretei megmaradnak. Azt elhallgatja a kis kedves, hogy már ezek a keretek is messze túlhaladják azt, ami jót a páholy dugaszdag bankdirektorai és többszörös esődtömeggondnokai a reklám nagydoblásnak bömbölése mellett tesznek, azt pedig észre sem akarja venni — pedig majdnem a szemét böki a betű — hogy micsoda hatalmas segélyakcióval tágitja az idén a püspök és a káptalan a katolikus egyházi jótékonyosság eddigi kereteit is. Az sem tetszik a Világnak, hogy a városban folyik a jótékonyosság; azt mondja, a megyét öntötte el a víz, ott tessék ingyen eledelt osztogatni. Hogy ez micsoda sületlen beszéd, azt magyarázni fölösleges. Talán irigyli a Világ a szegényektől azt a meleg ételt, melyet reklám nélkül, Isten nevében adnak nekik? Egy bizonyos: Bihar megyében volt árvíz a nyáron, de nem akkora, mint amilyen — hogy ahálisan vízi hasonlattal éljünk — némely szabadkőműves koponyákban kiáradt.

*** Ellopták az ágyneműjét.** Kozák Imre biharpüspöki-i földmives házába f. hó 20-án az utcai ablaknak betörése után ismeretlen tettesek behatoltak és mintegy 200 K értékű ág- és ruhaneműket elloptak. Azért tett Nagyváradon feljelentést, mert úgy gondolta, hogy a hetivásár alkalmával a tolvajok itt igyekeznek értékesíteni a lopott tárgyakat.

*** Az Országos Központi Hitel-szövetkezet nagyváradai vezetősége.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet Nagyváradon vezetőséget szándékozik létesíteni. A váradai központ ügyköre ki fog terjedni Bihar, Békés, Csanád, Hajdu, Szilágy és Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyék területére. Ebben a dologban a földmívelésügyi miniszter tegnap rendeletet küldött a vármegyékhez, amelyben meghagyja, hogy a vezetőség munkáját minden tekintetben támogassa.

*** Libát lopott a cipészsegéd.** Buzgó Ferenecé ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, hogy Hattyu-utca 44. sz. a. udvaráról a ketrecből 3 hizott libát valaki elloptott. A feljelentésre nyomozást indítottak és megállapították, hogy a panaszos kárára történt lopást Gáspár József cipészsegéd követte el, aki az említett ház kerítésén át mászott be s a libákat a ketrecből kivette és nyomban elvágta a nyakukat, azután egy ponyvába begöngyölte és ugyanazon az uton hagyta el az udvart.

*** Nincs munka sehol.** Biharvármegye minden részéből mennek az emberek. Ki merre hall valami kis munkát, azonnal utnak indul s példáját csakhamar követi a fél falu. Különösen sokan keresték fel a korompai járást, ahol az állami vasgyárakban kaptak eleinte munkát. Tegnap az ottani járási főszolgabíró átiratot küldött az alispánnak. Figyelmezteti a főszolgabíró az alispánt, hogy rendeletileg tudassa az összes községekkel, hogy a vasgyárakban már nem kaphat senki sem munkát. Azok tehát, akik utnak indultak, kényszerütleve jönnék vissza.

*** Apró lopások.** Spitz Sándorné ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, mert ma délelőtt Jókai Mór-utca 18. sz. lakásának az utcára nyíló s nyitva tartott ablakán át két párnáját elloptak. — Berger Salamon Rómer-u. 5. sz. ház udvaráról egy libát, Rottmann Ferenecé Kolozsvári-utcai lakostól szintén 2 hizott libát lopott el ismeretlen tettes.

*** Leesett a létráról.** A Kolozsvári-u. 64. sz. házban Komzsa Anna szobaleány egy kétágú létrán függőnyt akart fel tenni az ablakra, azonban a sikos padlón a kétágú létra szécsuszott a szobaleány a magából lezuhant. Súlyos sérülésével szállították az izr. kórházba.

*** Korcsolyázás a Sporttéren.** A Rédey kerti Sport-téren a pályatulajdonos három egyesület a NAS, BVC és NAC közös akcióval ez idén ismét korcsolyapályát létesít, melynek berendezési munkálatai már annyira előhaladtak, hogy legkésőbb egy két nap alatt a Sport-téren remek jégtábla áll majd a Halifax sportja kedvelőinek rendelkezésére. A pályaintézőség nagyarányu előkészületeket tesz, hogy a

korcsolyázás sportját a Sport-tér látogatói a legkellemesebben üzhessék. Intézkedni fog, hogy a villamos járatok sürdöbbé tétessenek, hogy a közönség a várostól különben is csak néhány pernyi távolságban fekvő Sport-teret még kényelmesebben elérhesse. A pályán villamos ivlámpák adják a nappali fényt, a klubház hatalmas nagyterme pedig kellemes melegedő és társalgó helyiségül szolgál. Olesó bérlet és napijegykről gondoskodás történik. A pálya megnyitását közhírré teszi az intézőség.

*** Mozi Bandi.** Mint hat darab briliánskő, úgy sorakozik egymás mellé értékben és szépségben a most megjelent gyönyörű ifjusági mű, a melyet a magyar írók legelőkelőbbjei írtak, u. m. Abonyi Árpád, Ambrus Zoltán, Bereczik Árpád, Krudi Gyula, stb. Egy koronától kezdve gyönyörű szép mese és képeskönyveket vehetünk és így néhány koronáért még a nagycsaládu szülő is beszerezhetik karácsonyi ajándékaikat, a legnemesebb szórakozásból a könyvből. Ezek a rendkívül olesó művek igen tetszetős kötésben a Magyar Keresk. Közlöny hirlap és és könyvkiadó vállalat kiadásában jelentek meg, Budapesten, Dohány-u. 12. sz., de az ország legkisebb könyvkereskedésében is megkaphatók.

*** Megnyilt a jégpálya.** A NSE városligeti jégpályája a mai nappal megnyilt. Idényjegy felnőtteknek 10 korona, egyleti tagoknak és ténulónak 6 korona, kísérőknek 2 korona. Napijegy: felnőtteknek 60 fillér, tagoknak 40 fillér, tanulóknak 30 fillér, kísérőknek 20 fillér. Jegyek válthatók a jégpályánál az egyleti szolgánál és dr. Poyvár Szevér ügyvédnél Szaniszló-utca 5. sz. alatt.

*** Önr yilkos pénzbeszedő.** Hirsch Lajos pénzbeszedő vasárnap délután Kossuth-utca 6. sz. lakásán öngyilkossági szándékból egy 7 mm forgópisztollyal meöltte magát, azonban a golyó jobb vállába furódott és így pár nap mulva felgyógyul. Cselekedetét életuntásból követte el.

*** Kedves megbízóimnak és ismerőseimnek** ez uton kívánok kellemes karácsonyi ünnepeket, egyben értesitem Önöket, hogy az ünnepek előtt a **Wolfram égők árát újra leszállítottam**, esziillárokat és billenő lámpákat nagyon olesón árusítok úgy hogy ajándéknak a legcélszerűbb meglepetés. **Most érkezett** igen sok **villamos főző és vasaló**, amelyeket szintén nagyon olesón árusítok. Kérem szíves pártolásukat, tisztelettel Stern Bémer-tér 3. Telefon 556.

*** Bosszuálló kéményseprők.** Uglátszik a nagyváradai kéményseprőségdek bérmozgalma ragályos. Tegnap már követőkre is akadtak a margitai szaktársak személyében. Margitán ugyanis Szebeni András kéményseprőmester segédei bejelentették, hogy nem hajlandók tovább kaparni a kormot a kéményekből, ha fel nem emeli a bérüket. Szebeni hivatkozott a rossz gazdasági viszonyokra, egyébként kijelentette, hogy ha javulnak a körülmények, nem fedkezik meg róluk. Az esetben pedig, ha nem hajlandók várni új segédeket fog alkalmazni. Ezzel a segédek előtt bezárta az ajtót. Tegnap délután Szebeni feléségével együtt látogatóba ment egyik ismerőséhez.



Segolcsóbb bevásárlási forrás
HELLER és DEUTSCH
új nagyüzehaza.
Zöldfa u. a 21. sz. Nagyvárad.

Női amerikai cipő	9	kor
Női divatos Lisse	7	„
Férfi Lissé v. box	9	„
Férfi amerikai	12	„
Gyermek box faszeges	3	„
Gyermek box csizma	5	„

Alig távozott lakásáról, mikor a segédek megjelentek ott baltákkal és botokkal. A magukról megfélemezett emberek betörték az ajtót s behatolva a lakásba, minden berendezést összezúztak. A rombolásról a szomszédok tettek jelentést a csendőrségnek, honnan futva mentek ki a csendőrök. Mikor a csendőrök megérkeztek, a kéményseprők még akkor is garázdálkodtak. Az eljárást megindították a segédek ellen. A kéményseprőmester kára igen nagy.

Karácsonyi olcsó vásárra kiharatom megtekintését kérem.

Le-kedvezőbb alkalom utólagos lehetetlenül olcsón vásárolni

arany, ékszer és mindenféle órát

Szilágyi Géza és Társánál

Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

Vidékre választékot küldök.

* **3 utcai szoba és mellékhelyiségből** álló lakás november hó 1-től kiadó, megtekinthető Schlauch-tér 30. hol a házmester nyújt bővebb felvilágosításokat. Leszámítoló és Jelzálogbank részvénytársaság.

Áruraktár leredukálása folytán

mélyen leszállított árak

Kossuth-utca elején.

Kertész S. Sándor

női divatruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek.

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vászna, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosóbarhetek, zephierek és kartonok.

Kész női és férfi fehérneműek

Paplanok. Szőrme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és belésárak és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat míg a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2-40 kor. fél kilós próbadoboz 1-20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyvárad. Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a legrészesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sűrkerítések, üzleti vasrudonnyok, ablakrudonnyok, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli időnyre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítő, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá csipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Meghódította a hölgyeket** MLE JULIETTE elsőrendű művész kollektívájával Színház-utca 4. Adorján palota (Émke mellett.) Telefon szám 827.

x **Felhívjuk** m. t. olvasóink figyelmét Büchler Márton butorkereskedő lapunk mai számában levő hirdetésére.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Csodaszép** mézédés **csemege-szőllő!** Legoemessebb hazai és tiroli **fajalmák!** Óriási tiroli **maróni.** Valódi debreczeni **pároskolbász.** Kitűnő fehér és piros **hegyi-borok!** **MERTZ NÁNDOR** csemege-üzletében, Körös-utca, Telefon 448. sz.

x **Aszódi Kossuth-utcai főüzlete és Rákóczi-uti Csokoládé király fióküzlete** (vigyázat, nem Bémer-tér) karácsonyi és cukorkavasárt rendez olcsó gyári árakban. 1 kilo friss szaloncukorka 1 kor. 80 fillér, 1 karácsonyi fára való finom élvezhető cukorka 2 korona. Ezer és ezerféle meglepő ujdonságok, remek csokoládé alakok darabja 6 fillér Vidékre pontosan szállítok utánvétellel. Ajándékba meglepő szép valódi japán dobozok meglepő olcsó árban. Figyelme-tetem Nagyvárad előkelő közönségét, hogy Kugler Gerbeaud főlerakatom van és friss minőségben a közönség rendelkezésére áll budapesti árakkal. Déligyümölcs osztályomban a valódi francia datolya kilója 2 kor. 40 fillér, ládavételnél 2 kor. 20 fillér kilogrammonként.

x **Az erdélyi kereskedelmi és autómobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja autómobilokban, pneumatikokban, valamint az összes autómobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol ugy a helyi, mint az átutazó autómobilok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Érdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urinői- és papi szabókat. Melegpő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

POVAZSÁN JÓZSEF

**hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.**

Telefon 525.

Telefon 525.

x Rimanóczy utca szenzációját képezik **Ujhelyi Rózához** érkezett eredei párisi modell kalapok, ezek karácsonyi ocasio árban árusítatnak el Ujhelyi Rózánál, Rimanóczy utca 2 z. Royal kávéházzal szemben.

x **Ezerféle játék** fiúknak, leányoknak gyönyörű szép ajándéktárgyak, felnőtteknek ridikülők, manicűrök és fésű készletek nagy választékban kaphatók a **Párisi Bazárban** Sas alatt

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszobás mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kolonba járó cipők** 3 koronától kezdve női párti fél cipők minden színben 5 koronáért, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35-39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosrik, téli cipők, fehérneműek, uri divatcikkek legelőnyösebben beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szihtta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötők, fejletnek rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchenyi-szállóval szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő **„Bartos harisnyája tartós.”** Helyi és vidéki telefon-szám 1359.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerőssel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagé-kapu mellett

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a Polgári Takarékpénztár r. t. áruosztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11-95.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvosi műszer-kötszer és testgyejesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszólást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **Aki sikerrel akar hirdetni,** forduljon a Leopold Testvérek hirdető vállalatához Budapest, VII., Erzsébet körút 41., ahol hirdetésüket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölk. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknak díjmentesen.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a
Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

Legszebb karácsonyi ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

x **KARÁCSONYRA ÉS UJÉVRE**
a legszebb maradandó emlékül ajánlom
nemes harzi kanári madaraimat.

Tisztán kezelt darált mák. Szagmentes, tiszta,
jó főző lenese, borsó, babok, köleskása, mák,
dió, burgonya, fajokat. Dell'Orto Károly Szt.
László-tér.

Fogak és fogsorok úgy laucsukba
mint aranyba foglalva szájpadlás
nélkül, továbbá arany koronákat,
csapfogakat, hidmunkákat fog és
gyökér húzás és tartás fogtömé-
seket készít

Engel Dezső,

viszsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

x **Matyok Péter** tambura zenekara a
Korona-kávéházban. Ma és minden este a Korona-
kávéházban hangversenyz közkívánatra **Matyok**
Péter (Paganini) tambura zenekara teljesen ujonnan
szerződött tagokkal, a közkedvelt társulat magán- és
duett számokkal működik közre. A gazdagon össze-
állított műsorból kiemelendő a közkedvelt **Gyöngyi**
duett. A társulat tagjai: Kővári Rózsika, Kővári
Borisika, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka
énekcsöngők. Naponta változatos műsor. Kezdeté este 8
órákor. Szabad bejelenet. Szíves pártfogást kér Matyok
Péter karmester.

x **Nagy játék vásár!** Értesítjük a t. kö-
zönséget, hogy elköltözés miatt óriási játék raktáratom,
u. m. francia babák, hintalovak, babakocsik, önmű-
ködő vasutak, gőzgépek, kinematograf, társasjátékok,
Fröbel-féle kézimunkák, puskák, kardok, disztárgyak
és plüsch árukból stb., az előírt árból 20 százalékos
engedménnyel árusítjuk. Miért is mindenkinek érdeke
bevásárlásait karácsonyi ajándékokban nálunk eszkö-
zölni. Tisztelettel Klein Vilmos és Társa, Rákóczi-ut
18. — 1914. február 1-től Szent László-tér, Sas-
épület (volt Radó áruháza helyiségébe)

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12-50 és 16-50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

A legszebb

Karácsonyi
kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSIL-
LÁROK** óriási választékban a
Budapesti főútleletünkből megér-
keztek. Meglepő **OLCSÓ ÁRAK** míg
a készlet tart. Megtekinthető
véteknyszer nélkül

vétel **STERNBERG** és eladás
régiség, ékszer és műkereskedés
Szt. László-tér, Kishidfő.

DECEMBER 31-IG!

Elsőrangu bril-
liánt és arany
ékszer ujdön-
sagaimat kedvezmé-
nyes karácsonyi ára-
kon adom el!

Órákban és látszerészeti cik-
kekben feltűnő nagy választék.
Szíves pártfogást kér

BOROS J.

Rákóczi-ut,

Korona gyógytár mellett.

Telefon: 778. szám.

DECEMBER 31-IG!

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedd: Othello. (Bihari Ákos fellépte.)
Szerda d. u. fél négy órai kezdettel
Gózon Gyula és Kabos Gyula vendégfellép-
tével: Kabaré. (Rendes esti helyárak.)

Csütörtök d. u. Támlásszék 10. Este:
Mozikirály. (Bemutató előadás. Bérletszü-
netben.)

Péntek délután: Nevető férj. Este: Mo-
zikirály. (Bérletszünetben.)

Szombaton: Mozikirály. (Bérletszünetben.)
Vasárnap d. u. Cigányprimás. Este:
Mozikirály.

A Mozikirály. A Mozikirály pre-
mierje e hó 25-én lesz, még pedig bérlet-
szünetben és ugyancsak bérletszünetben ke-

rül színre a Mozikirály 26-án is, amely két
előadásra a bérlek jogait a színházi pénz-
tár az előadásokat megelőző napok déli
tizenkét órájáig tartja fenn. Tekintve azon-
ban azt az óriási érdeklődést, amely a sze-
zon slágerje: a Mozikirály iránt nyilvánul,
a közönség saját érdekében helyesen cse-
lekszik, ha a jegyek beszerzéséről ideje-
korán gondoskodik.

Kabaré a színházban. Kabos és
Gózon felléptével Karácsony előnapján: 24-én
délután fél négy órákor nagyszabású kaba-
rét rendez a színház, amellyel valóban a
legkedvesebb, a legértékesebb ajándékot
nyújtja a színházi publikumnak. Oly bő ez
a kabaré-program, hogy nincs terünk arról
számra-számra részletes információt adni, de
elmondhatjuk, hogy a mi művészt a Szig-
ligeti színház derék gárdája nyújtani tud,
azt mind felöleli a műsor. Ének, tánc, sza-
valat, magánjelenet, zeneszámok a kedély
és humor jegyében, ezek azok az értékek,
amelyek a kabaréban megnyilatkoznak.

EGYESÜLETEK

Mükedvelők előadása. A nagy-
váradi kath. legényegylet saját helyiségében
(Teleki-utca 13.) 1913. dec. 25-én, Karácsony
első napján színpadi fölszerelés céljaira színi-
előadást rendez. Szenre kerül: *Az igazság
felé.* Társadalmi színjáték 3 felvonásban.
Kezdeté délután 4 órákor. Helyárak: szá-
mozott hely 1 korona. Ülőhely 60 fill. Álló-
hely 50 fill. Színlap 10 fillér.

IRODALOM

Magányosan ezer tavasz közt.

— *Ligeti Ernő versei.* —

Minden különösebb feltűnés nélkül meg-
jelent Nagyváradon egy fiatal poéta verses-
könyve. *Ligeti Ernő* poemái. Ez a könyv,
amelynek minden tisztességes keresztény
család asztaláról hiányoznia kell. Közönséges
pornográfia minden sora. A megtévedt ifju-
ság szólal meg benne, a heves, de ravasz
számító fiatalember, aki ügyesen, megté-
vesztő bravúrral rejtegeti obszcén gondo-
latait a csinos szavak, muzsikáló sorok alá.
Legtöbbször azonban nem is rejtegeti. Egész
szemérmetlenül beszél a papíron, amit talán
egy fiatal, jövevényes hölgy előtt ő maga is
pirulva olvasna fel.

Kétségtelen, hogy *Ligeti Ernő* született
poéta. Lát. Megkapó színei vannak.

És minduntalan elvérzik, elporosodik, be-
piszkolódik egy mosdatlan gondolattal. Ez a
fiatalos éretlenség tönkreteszti egész költészete
tisztaságát, letörli hamvát, egyszerűen lehe-
tetlenné teszi, hogy családi asztalra tegyék a
könyvet. Vén rouéknak jó ez a könyv.

A teljes szabadszájúság mellett a verse-
lés is egészen laza, szabálytalan lüktetés,
vad patak, amelyik nem ismer rím törvényét,
csak a hangulat ereje forrasztja egybe a re-
pülő gondolatokat. Mert el kell ismerni, hogy
gondolatban gazdag, megittasodott ember
fantáziája dolgozik, amely aranyból ver hi-
dakot mocsarak felett is. Ha egészséges vi-
dékek fölött jár, (Magányos esték, Az őszök
évről-évre szebbek, Kolozsvár, Magányosan:
ezer tavasz közt stb.) akkor szép, formás,
nyugodt és az emberi célok, törekvések, bu-
kások és nagyszerű felemelkedések pompás

megértője lesz. És ezt el is tudja mondani azzal a könnyed filozófiával, amely csak sejteti a mélységeket; a stílusban nem választékos, nem is ünnepélyes, mert újságíró és ha ezer szó, ha egy egész piramidális szókészlete van egy fogalom, egy sor, egy hangulat kiírására: lekapja a legközelebbit, mint fáról a legelső almát, amelyik talán néha a legszebb is. A keresetlenségben azonban nagy ereje van.

Egyéb jót aligha lehet elmondani a könyvről. Fialatos lázalmok megírva nem mindennapi tehetséggel, de izléstelen szabadszajúsággal.

(p. Jenő.)

Uj Idők. Mikszáth Kálmánnak, Gárdonyi Gézának és Herzeg Ferencnek egy-egy elbeszélését közli az Uj Idők karácsonyi száma. Az első páciens Mikszáthnak egy novellája, mely eddig még könyvalakban nem jelent meg. Gárdonyi Géza Hallatlan kíváncsiság címmel karácsonyi történetet írt. Herzeg Tomy címmel vigjátéki fordulatu novellát. Bíró Lajos a karácsonyi számban fejezi be regényét. Farkas Pál pedig Ernesto Biasca című följegyzéseit. Szerpelnek még: Cholnoky Jenő az árvizes Alföldről című leírásával. Kémery Sándor, ki Japánország új asszonyait mutatja be és Bing Ede, kinek cikke a cserkészleányokkal foglalkozik. A versek szerzői: Szaboleska Mihály, Falu Tamás és Ambrozovics Dezső.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

§ **Egy nap két párbaj.** Mathézer Béla banktisztviselő ez év nyarán Berényi Istvánnal és Fráter Ernővel párbajozott. Egy lovagias ügyből keletkezett a kettős lovagias ügy. A két fiatalember ugyanis úgy nyilatkozott, hogy Mathézer Bélának egy régebbi ügye nincs elintézve a lovagiaság szabályai szerint. Ebből keletkezett a kettős párbaj. Tegnap tárgyalta az ügyet a bíróság. A három párbajozó közül csak Mathézer Béla jelent meg, akit a törvényszék büntető bírósága el is ítelt 8 napi államfogházra.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA

Tangó-láz. A hozzám beérkezett felszólalás után sietek kijelenteni, hogy a vasárnapi tangó-téboly cikkemből kimaradt az a nagyszerű jelenet, amikor Medgyaszainé táncolja a főtangót. Mert a Mozikirályban ő fogja járni a főtangót. Ezt kiegészítés képpen tessék a tébolyhoz hozzáképzeln. Satyr.

B. J. (Budapest) Köszönjük a pompás cikket! Kérjük, méltóztassék alkalomadtán máskor is fölkeresni és támogatni lapunkat effélékkel.

D. P. Sajnálattalunkra a vers későn érkezett, az ünnepi számba már sehogy sem tudtuk beszorítani. A nyomda most két sürgős munkával is igénybe volt véve: a naptárral és az ünnepi melléklettel s mindkettőre jó előre kellett kéziratokat adni, hogy minde-
nik kellő időben készen legyen.

S. A. Szintén későn érkezett.

B. E. Csak a versnek tudunk helyet adni.

TÁVIRÁTOK

□ □ □

Birói kinevezés.

Budapest, dec. 22.

A király Debreczeni Géza nagyváradi kir. törvényszéki albirót ugyanide törvényszéki biróvá nevezte ki.

Halálos korcsolyázás.

Szabadka, dec. 22.

(Saját tud.) Tegnap este Szabó Attanas András kiment korcsolyázni a Palicsitóra. A jég beszakadt s a segélykiáltásra Erdélyi Mihály kötelet dobott Szabónak, aki Erdélyit is berántotta. Senki sem mert feljűk közeledni. Így ordítottak éjjeli egy óráig. Akkor megszűnt a szörnyű ordítás. Reggel a jég közt megfagyva lelték őket.

A kalocsai érsekségség.

Budapest, dec. 22.

A mai minisztertanács foglalkozott a kalocsai érseki szék betöltésével. Megállapodás történt a személyre is. A kinevezés a jövő év elején várható.

Gyilkos főhadnagy.

Arad, dec. 22.

(Saját tudósítónktól.) Danó Árpád esendő főhadnagy hűtlenségen érte feleségét és agyonlőtte. Felesége viszonyt kezdett egy gyárossal és ezt elárulták a férjnek. Az asszonyt Porzsolt Zsuzsannának hívták, de nem rokona Porzsolt Kálmán irónak. A véres eset izgalomban tartja az egész várost.

A vitéz szerbek.

Belgrád, dec. 22.

Az ujradiális-párt tegnspi ülésén a külügyminisztérium volt sajtófőnöke, Szavics, előadást tartott Ausztria és Magyarország és Szerbia viszonyáról, a melyben kifejtette, hogy a két állam között oly éles az ellentét, hogy az őszinte és tartós egyetértés lehetetlen. Az állandóan komoly helyzet következtében Szerbia politikája sohasem lehet kihívó, de mindig készen kell állania Szerbiának a háborúra és mindig tudatában kell lennie az elkerülhetetlennek.

Unézetes ellenzék.

Nyiregyháza, dec. 22.

Ma volt a közigazgatási bizottsági tagválasztás. Mind az öt helyre a munkapárti jelölt jött be. Erre Meskó László az ellenzék vezére kijelentette, hogy az összes ellenzéki tagok szolidárisak és lemondanak. Lemondott Geduli Henrik ev. ref. superintendens, Mezőssy Béla volt

államtitkár, Megyery Gyula nyug. kuriai biró, Genesi Albert földbirtokos. A lemondottak helyébe újra munkapárti fog bekerülni.

Fantasztikus öngyilkosság.

Déva, dec. 22.

Szirb Sándort rajtakapták lopáson és betörésen. Szégyenében felakasztotta magát. Két lobogó gyertyát erősített éjjel egy fa ágai közé és így találták meg pirkadatkor. Holtan lógott a két gyertya között.

NYILTÉR

□ □ □

Karácsonyra

mindenfajta fali és zseb-
órákat, ékszereket, ezüst
evőeszközöket

Ezüst cigaretta tárcákat
igen alkalmas ajándéktárgyak

SCHMUTZLERNEL

nagyon olcsón szerezhetők be.

Ócska arany és
ezüst beváltás!

KÖZGAZDASÁG

□ □ □

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	838.50
Osztrák hitelrészvény	—	632.—
4%-os koronajárjék	—	82.35
Osztr. magy. államv.	—	707.—
Jelzálogbank	—	435.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	528.—
Hazai bank	—	288.—
Magyar bank	—	536.25
Keresk. bank	—	3310.—
Rimamurányi	—	643.—
Salgótarjáni kőszén	—	737.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1013.—
Közuti vasut	—	630.50
Városi villamos	—	345.50
Adria	—	578.—
Atlantika	—	—

Gabona üzlet.

Októberi buza	—	—	11.—
Buza 1914. áprilisra	—	—	11.39
Októberi rozs	—	—	7.27
Áprilisi rozs (1914)	—	—	8.65
Októberi zab	—	—	7.93
Áprilisi zab (1914)	—	—	7.45—
Tengeri 1914 májusra	—	—	6.60—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Ha nincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT** GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkali és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szabóvétel.

Helyi és vidéki telefon 980.

36255—1913. sz.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. k. r. Miniszter ur 66807—III. sz. leiratában az össi-várad-velecei h. é. vasutból kiágazólag a Nagyvárad-belényes-vaskóhi vonat Rontó állomáig tervezett h. é. vasut közigazgatási bejárást Kricsfalussy Mihály műszaki főtanácsos vezetése alatt elrendelte és az eljárás megkezdésének határidejéül f. évi december 30 napjának d. e. 9 óráját, az összegyűjtet helyéül pedig a város háza bizottsági termét tűzte ki.

Erről az összes érdekeltet azzal értesitem, hogy jogukban áll a bejáraton megjelenni s ott a tervekre vonatkozó észrevételeiket megtenni.

Nagyvárad, 1913. dec. 18.

Rimler Károly
polgármester.

Belepési felhívás.

A Polgári Takarékos és Segély-Szövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám.

1914. január 1-én megnyitja 19-ik évtársulatát

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. *Vidéki tagok a berizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik.* Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és, hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdíthatása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések $\frac{9}{10}$ része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beíratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét. Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarékos és segély-szövetkezet”
igazgatósága.

„PESTI SZINPAD”

A legjobb, legtartalmasabb és legszebb színházi- és művészeti hetilap.

A «PESTI SZINPAD» hetenkint hozza az összes budapesti színházakban szünetelő darabok teljes műsorát és kivonatát.

A «PESTI SZINPAD» a legújabb színházi eseményekkel, színézőkkel, színészekkel, előadandó és előadott darabokkal, szerzőkkel, színházi- és szinpadipletykákkal részletesen foglalkozik.

A «PESTI SZINPAD» mindig ötletes, eleven, magas színvonalú közleményekkel, illusztrációkkal tárulva jelenik meg minden szombaton.

A «PESTI SZINPAD» minden száma elsőrendű művésznők és művészek képeit hozza.

A «PESTI SZINPAD» az ország összes színházaival is foglalkozik.

A «PESTI SZINPAD» előfizetőinek, olvasóinak mindenkor valami bájos meglepetéssel szolgál.

A «PESTI SZINPAD» barátainak, kik az előfizetők gardáját szaporítják, meglepő ajándékokkal kedveskedik.

Az újonnan belépő előfizetők megkapják az eddig megjelent és december hó végéig még megjelenő lapzámokat teljesen díjtalanul és előfizetésük 1914. évi január hó 1-től számítódik.

A «PESTI SZINPAD» kiadóhivatala egyszerű levelezőlapon való megkeresésre, kimerítő felvilágosítással szolgál, hogy előfizetőt szerző híveinek minő ajándékokkal szolgál.

A «PESTI SZINPAD» előfizetési árai:
Egész évre: 10 kor.; félévre 5 kor.; negyedévre: 3 k r.

Mutatványszámot 20 fillér levélbélyeg ellenében küld a kiadóhivatala.

A «PESTI SZINPAD»-ra előfizetni a kiadóhivatalnál

Budapest, VII., Nyár-utca 6.

lehet, hova az egyes példányok megrendelése ügyében is fordulni kell.

A «PESTI SZINPAD»-ban való hirdetés nagy elterjedtségénél és kedveltségénél fogva igen hatásos és eredményes.

A «PESTI SZINPAD»-ra okvetlenül érdemes előfizetni.

A «PESTI SZINPAD» egyes számaint okvetlenül érdemes megvenni.

A «PESTI SZINPAD»-ot okvetlenül kérje és követelje mindenütt.

A «PESTI SZINPAD» számonként kapható minden nagyobb tüzsdében és naponta minden fővárosi színház előtt árusítva lesz.

Minden megkeresésre készséggel válaszol

A „PESTI SZINPAD”
kiadóhivatala

Budapest, VII., Nyár-utca 6. szám.

Telefon: 118-76. Telefon: 118-76.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad-i fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyas portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszöit és vasbetéteket, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak esztornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Büchler Márton

Nagyvárad legrégebbi butorkereskedője

BUTORIPAR VÁLLALATÁT

Zöldfa-utca 17., I. em. alá helyezte,

hogy a 12—16 ezer korona boltbér megtakarítása folytán vevőinek ennek folytán a legolcsóbb árakat nyújthassa.

A címre kérem figyelni!
Telefon az egész megyére 1-30.

Tisztelettel értesítjük a nagyra-becsült megrendelőinket, hogy

lakatos és gazdasági gépműhelyünket Lukács György-u. 14. sz. a.

helyeztük át. Hol mindennemű lakatos munkák és gépjavitások gyorsan és szakszerűen eszközöltenek. Kiváló tisztelettel

RUFF TESTVÉREK

NYÍLYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

A
jó bornak
nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kínál saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgari árak. **abonnesek naponta felvételnek.**

HAJHULLÁS ELLEN

lugmentes hajmosó „Pixobin“ lugmentes kamill hajmosó oxigénnel „Ciwuco“. Ára csomagonként 30 fillér.

FÜRDŐSŐ.

Nemesfenyő Rózsa
Orgona Ibolya
csalódásig hűlen utánozza ezen virágok illatát és ezeket huzamosabb ideig tartja meg, mint az „Illatszernáncskák“. Ára csomagonként 40 fillér. Ha az Ön helységében nem kaphatók ezen cikkek, úgy küldjön bélyegeket 30, illetve 40 fillért és hozzá portóra 10 fillért és ezért bérmentve kapja ezen valóban megbízható szerek bármelyikét. Gyógyszertárak, drogériák, foirások és egyéb szaküzletek magas rabbatban és ingyenes propagandában részesülnek.

Készíti Ciwucó Chemische Industrie Berlin.

Egyedüli vezérképviselet: **HOLCZER EMIL ZOLTÁN.**
Budapest, VIII., Szigetvári-utca.

Telefon 249.

Telefon 249.

Mezey János és Társa

NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR
ÉS TELEKI-UTCZA SARKÁN

elismert szolid fűszer és csemege üzletében

megérkeztek

a friss őszi és téli áruk

u. m.: angol theák. thea-rum, thea-sütemények. Déli és hazai gyümölcsök. 1-ső rendű fűszerárak, főzelek és conservek. Mindennemű csemegék, csemegeborok, pezsgők, bel- és külföldi cognac, likőrök, cukorkák nagy választékban. Faj-kávékeverék, gyorspörkölőn megpörkölt és meleg állapotban kiszolgálva. Őszi töltésű ásványvizek, forrás termékek, Pontos méret, jutányos ár, tisztán kezelt áruk, ildomos és gyors kiszolgálás.

Téli bevásárlásra legalkalmasabb forrás.

A n. érd. közönség szives pártfogását kérjük tisztelettel

Mezey János és Társa

1 lit. 1903. évi pecsenye-bor 1-20 K.

Karácsonyfák (fenyők) karácsonyfa díszek nagy választékban.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész
Szent János-utca 39. szám.

Karácsonyi és ujévi alkalomra hallatlan olcsó árban lehet szép fali-, zseb- és asztali órákat s valamint szép kivitelű ékszereket vásárolni. Szives pártfogást kérve, mély tisztelettel

Jenny Jenő

órák- és ékszerész

Nagyvárad, Szt. János utca 39. sz.

Két középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak
— fizetéssel — felvétetik
a Szent László-nyomdába.

A legszórakoztatóbb



hangszereket szantja

Wagner „Hangszer-Király“
Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

A milánói, párisi és londoni kiállításon az első díjjal kitüntetve.

Hegedű, 16 drb felszereléssel 12 korona.

Jogásztárogató, billentyűkkel 16 korona.

Kétsoros hangverseny harmonika 25 korona.

Beszélőgép, ha almas hang 40 korona.

Csodareztrombita, erős, 6 korona.

V rázsfuvola, ajándékkal 4 korona.

Javítási szakműnelyek!

Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljen a „Wagner“ nevre es a 15. házszámra k

Karácsonyi cikkek mint kollekeciók,
diszek, mikulások

megérkeztek és kiárusításuk

JANKY ANTAL UTÓDA

Szt. László-téri üzletében megkezdődött **Karácsonyfa** (fenyő és luc) óriási mennyiségben, december hó közepétől kezdve kerül nagyban és kicsinyben eladásra. Mély tisztelettel:

Telefon
szám 8

JANKY ANTAL UTÓDA

(Cégtulajdonos: **Csatáry József.**)

Telefon
szám 8

Uj! Csipke, himzés és Uj!
harisnya üzlet

nyílik meg december 23-án
Rákóczi-ut 5. sz. a. Eddig még
nem létezett olcsó árakkal.

Tisztelettel

Friedman Jenő.

Legszebb karácsonyfa díszek,
cukorkák, man-
darin, narancs, **ananász**

és mindennemű deligümölcsök valamint
Karácsonyfák és vásztlekben
és legjutányosabban beszerezhetők

Özv. Hádár Jánosné
elsőrangú fűszer és csemege üzletben,
kávét, teát, és rum közvetlen behozatal.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. 6. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPÍTTA TÖTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szak-
mába vágó cikket, ugymint:

disz- és ígás-szerszámot, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Deutsch Simon
bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olcsó árban
háló-szoba-, ebédlő- és
szalon berendezéseket,
ugyszintén előszoba és
konyha berendezést.
Hívásra megjelenek.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos
és énekes könyv, díszes
vászonnakötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda
részvénytársaságnál.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába
vágó új munkákat és javításokat
jutányos árban. Takarékos
tűzhelyek állandóan ratáron.
Költségvetést kívánatra küldök.

Világatlasz szerkesztik **Kogutowicz Károly dr**
és **Litke Aurél dr**

130 térképlapon 100 fő- és 220
melléktérkép. Névjegyzéke több
mint 130.000 helynevet, a 16 füzet
mindegyike pedig 8—8 térkép-
lapot tartalmaz. Megjelenik havonta.

Havi részletfizetésre is kapható.

Magyar Földrajzi Intézet r.-t. Budapest, V. Rudolf-tér.

Karácsonyra már a 9-ik füzet is kapható, ami
díszes gyűjtőtokban alkalmas és értékes
ajándék. **Ára 34 kor.**

Az egész mű ára füzetekben **50 kor.**

Az egész mű ára félbőrbe kötve **60 kor.**

A díszes gyűjtőtok (a füzetekhez) **10 kor.**

Bővebbet a könyvkereskedők, vagy a kiadó

Kéjen min atérképet és prospektust.



Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

hához szállítva 50 K° zsákokban

hímérve 100 K° 4-20 K és 5 K.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.